

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaraneſis Theſaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

III. De grauitate formidandi oneris, quod Parochorum humeris imponitur,
dum illis animarum cura committitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

FORMVLA XIII.

Inductionis in possessionem Parochialis per Notarium.

IN nomine Domini, Amen, &c. In mei Notarij publici, &c. constitutus R. D. N. Rector Abbas nuncupatus Parochialis Ecclesie Sancti N. tenens in suis manibus quasdam patentes literas sigillo Illustrissimi D. Don Roderici à Cunha, Archiepiscopi, ac Domini Bracharæ, Hispaniarumque Primatis cera viridi figillatas, & aliàs debite roboratas super collatione, & prouisione dictæ Parochialis Ecclesie vice, & auctoritate ipsius Illustriss. D. factas præfato N. de dicta Parochiali Ecclesia confectas, me Notarium publicum infra scriptum debita cum instantia requisivit quatenus vigore, & auctoritate literarum prædictarum, ac mandati per eas mihi facti ponerem, & inducerem in corporalem, realem, & actua-lem possessionem dictæ Parochialis Ecclesie cum suis iuribus, & pertinentiis vniuersis. Ego verò Notarius prædictus, vt præmittitur, requisitus in vim mandati ex parte Illustrissimi D. præfati in hac parte mihi facti volens, & cupiens obedienter parere, præfatum D. N. in corporalem, realem, & actua-lem possessionem prædictæ Parochialis Ecclesie Sancti N. iuriumque, & pertinentium prædictorum per ingressum maioris portæ siue ianue dictæ Ecclesie, tactu annuli eiusdem, & per tactum cordarum Campanarum, & Missalis, Calicis, & Ornamentorum, clauium Sacrarum, & fontis Baptismalis dictæ Ecclesie, & subsequenter per accessum domus Presbyteralis eiusdem Ecclesie, & per tactum vectis anterioris portæ, & per introitum dictarum domorum nomine contradicente, in Dei nomine posui, & induxi. Super quibus, &c. Actum, &c. Præsentibus, &c.

CAPVT III.

De grauitate formidandi oneris, quod Parochorum humeris imponitur, dum illis animarum cura committitur.

SUMMARIVM.

1. *Animarum curam gerere nihil aliud est quam illarum esse necessariò quidem laborantem, & sollicitum.*
2. *Parocho ducis nomen, & officium conuenit.*
3. *Dux viatorum, qui ad Dei Regnum per iter arduum contendunt, est Parochus.*
4. *Agrotantium multorum medicus est Parochus.*

5. *Nanum gubernatoris nomen, & munus Parocho conuenit.*
6. *Iudex spiritualis est Parochus.*
7. *Parochus antequam munus pascendi animas suscipiat, accuratè consideret quanti Deus illas fecerit.*
8. *Peccata aliena Parocho damnationis causa erant si vt verus Pastor oues suas non curauerit, aut ipsa eius negligentia, & incuria perierint.*
9. *Parochus Dei honorem, & lucra animarum, non bona fugacia querere tenetur.*
10. *Anima vnius dignitas magna est.*
11. *Anima Deo gratissima sunt, & earum lucrum gratissimum.*
12. *Premium maximum, & eximium propositum est illis, qui animas à diabolo ad Deum, à vitio ad virtutem traducunt.*
13. *Ratio accurata, & exacta exigenda erit ab ijs, quibus animarum cura commissa est.*
14. *Curatores salutis animarum ardentes, & seduli maxima gloria, & honore in iudicio ornabuntur.*
15. *Negligentes animarum curatores grauissimas Deo daturi sunt penas.*

Nihil aliud omnino est animarum curam gerere ei, qui rem exactè perpenderit, quam illarum Pastorem esse, necessariò quidem laborantem, & sollicitum, quam ipsos de suis ouibus Pastores, quo omni æstimatione pretiosiores sunt viæ, quam altera. Hoc planè ex ore Christi Domini accepimus, qui quidem cum animarum nostrarum Prouinciã primo, & præcepto Ecclesie Pastori Petro commendaret, eas sæpè oues dixit, atque vt tales illi pascendas demandauit. Quin etiam apud Ezechielem huiusmodi Pastorem plerumque nuncupat, & apud sacras Canonum institutiones, eius, qui Pastoris spiritualis partes suscipit, Pastorale Officium vocatur. Caueat igitur Parochus ne hoc nomen in Episcopis, ac ceteris Superioribus præcipuum esse cernens sibi conuenire existimet: imò ipsa præcipue veritas proximum animarum Pastorem quemquam esse, cui Parochia sua proximè adhæret cura.

Nec satis est Parocho se hominum Pastorem intueri, sed alia ex parte illorum quoque ducem, & præfectum considerare oportet. Ipse eiusmodi dux armorum vi calum expugnaturus præuius factus suos monere, & hortari, ac docere industriam milites ed animosius, & ardentius ad pugnam debet, quò aduersarij, qui aditum impediunt, fortiores sunt, & in vincendo callidiore. Quod autem hoc Ducis nomen, & Officium Parocho conueniat, inficias iri non potest, qui, vt docet, vitam hominum, ceu lobus ait, militam esse fateatur.

fatetur: atque æterni Patris sapientia satis innuit memorans à diebus Ioannis Baptiste, cœlum cœlesti pati se expugnari, & Apost. in *Epistolis ad Hebræos*, nos admonet, vt ad bellum nobis propositum curramus. Quia etiam alibi arma ad id necessaria describit. Cum igitur animas nostras in assiduo versari bello videamus, æquum est vt Parochus animarum se præfectum fateatur, quia porro inter alia refert catalogum suæ gentis, & delectum singulis annis habere, atque Episcopus tanquam superiores duces agnoscere.

3 Præterea meminerit viatorum se esse duces, qui ad Dei Regnum per iter arduum, perplexum, angustum, & periculosum contendunt. Quod autem viatores simus quis dubitat? ex Christo Domino viam esse agnoscimus, qui duas nobis ante oculos proponens vias, vnā quidem arctam esse docet, quæ dirigit ad vitam, alteram vero spatiosam, quæ ducit ad interitum. Eiusdem quoque rei monitos nos iubet Apostolus, videlicet dum omnes hîc lutea vasa portamus, peregrinari, neque hîc ciuitatem nos habere permanentem, sed futuram conquirere. Quæ cum ita sint obstricti per fidem omnes viatores esse confiteri, & illos profectò huius viæ indices, & duces dicere debemus, quorum quidem potissimæ partes sunt eiusmodi semitam explorare, & docere alios.

4 Deinde manifestò verum est ipsummet Parochum multorum ægrotantium esse medicum, quorum ita periculosi, & diuersi sunt morbi, vt qui ex illis intereunt, viuentes perpetuò moriantur. Quid enim peccata præter languores animæ, atque ægritudines esse solent? Itaque Dauid huiusmodi ægrotantem se intelligens, sanitatēque anhelans Deum precabatur: *Sana animam meam, Domine, quia peccaui tibi; & alibi, Sana me Domine, quoniam infirmus sum.* Ex quo fit vt ad eiusdem Regij Prophetæ sententiam longè sit ab omnibus peccatoribus salus. Quamobrem qui animas his malis tergendis curam suscipit, medicus spiritalis optimè meretur appellari.

5 Nec minus nauium gubernatoris nomen, & munus cum eodem coheret. Victores enim re vera sunt, qui istius vitæ mare ad portum cœlestis patriæ, quò conditæ eorum sunt animæ, per nauigant; cum minimè fieri possit, vt alium præter hunc, qui verus, & totus sit portus, capere valeant, ad quem vt perueniant, ob periculorum multitudinem passim naufragari contingat. Vitam verò nostram nauigando periclitari probè nouit S. Doctor Augustinus, idque disertè in suis *Soliloquijs*, cap. 35. explicauit, sic dicens, *Infelices, heu nos, & miseri, qui per huius magni maris fluctus, procellosasque voragines nauem trahimus, ignorantes an ad portum salutis peruenire valeamus, gubernate Domine nauem*

nostram tua dextera clauo Crucis tue ne percamus in fluctibus, ne nos demergat tempestas aque, ne absorbeat nos profundum, sed vnco Crucis retrahere nos ab hoc pelago ad te solamen nostrum. Cum hoc, vbi iactamur, exilium mare sit, vt etiam sanctus asserit Chrysostomus super Matthæum, his verbis. *Habeamus pro mari mundum, pro navi Ecclesiam, pro velo pœnitentiam, pro gubernaculo Crucem, pro naua Christum, pro vento Spiritum sanctum.* Idemque censet Ecclesia Virginem Dei matrem stellam ante omnes certissimam, & firmissimam omnibus nauigantibus appellans, hinc necessariò sequitur illos animarum nostrarum gubernatores esse, qui earum custodiis, & excubiis præcipuè, & in vniuersum indulgent.

6 Tandem his alius, hoc est, spiritalis iudicis accedit titulus quod ad eum cogitationes, opera, & exempla audire pertinet, necnon & pronunciare si perpetuum pro illis luere supplicium, aut ad tempus expugnari mererentur, vt satisfactionem quantam brevis vitæ terminus tolerare debet ac potest, adiudicet, & imponat.

7 Cum denique hoc officium tot ac talia contineat officia, tantæque doctrina, & experientia indigeat, æquum est vt antequam quis illud suscipiat, accuratè consideret, & ita consideratum, & susceptum diligenter exequatur. Memoriam recolere quanti Deus animas fecerit, vt cum millia millium Angelorum possideret, qui fidele semper ei obsequium præstiterunt, & quousvis alios plures suæ gloriæ participes adhuc condere potuisset, Filium suum vnigenitum mittere voluerit, qui nostro indutus spolio mortem quàm ignominiosissimam ei inferre nouerunt, & potuerunt, pro illis occumberet. Cogitet etiam quo studio, & amore ipsa præcipuo Vicario suo Petro commendauerit.

8 Meminerit etiam ipse, qui earum curam suscepit, vt cumque propriis virtutibus præditus existat, aliena vitia, & peccata propriæ damnationis sibi causam fore, si vt verus Pastor, & Parochus, quantum in se fuerit, oues suas non curauerit, aut ipsæ eius negligentia, & incuria perierint. Quod si (vt Christiani hominis interest) anima suæ benè velit, & cupiat, nunquam sibi acquiescat, intelligens in eo salutem sibi esse positam, dum illos, quorum se medicam ipse obtulit, ægrotantes viderit, propterea iam non ei iustitia ad salutem sufficit, & dicere iure optimo poterit, quamuis antea in manu sua propriæ animæ salutem positam habuerit, nunc ipsam dependere à multis, & salutem propriam, quam cum Deo dumtaxat negotiari poterat, iam deinde cum aliis inuolutam procurare debere, etiam cùm Dauid, vt sibi ab alienis parcat Deo supplicare compelli.

Dei

9 Dei honorem, & lucra animarum non bona fugacia querat Parochus, Christi sanguinem pro animarum salute profusum prae oculis habeat, Deique praesentiam assidue cogitet, aduertatque Parochus sanctitate, prudentia, scientia, zelo animarum, fortitudine, vigilantia, patientia, comitate, diligentia instructos esse oportere. In eam curam toto animo incumbat ne se se mortiferi sceleris labe inficiat, ne diuinum sacrificium polluto animo per summum sacrilegium offerat, neve Sacramenta indignè suscipiat, aut ministret. In iis, quae ad se pertinent, forti animo ferat contemni se, & maledictis prosciindi, si contemptus diuino honori, saluti eius, aut creditarum ouium noceat, non ferat, sed sedato animo iusta remedia adhibeat, expleat munus suum, etiamsi id viris improbis displiceat: Evangelica enim, & Apostolica instituta carnalibus viris non placent: horum vocibus aures claudat, Christum audiat, mente reponat Apostoli dictum, *Si hominibus placerem, Christi seruus non essem.*

10 Animaduertat quanta sit viuis etiam animae dignitas, quam nec totus aspectabilis mundus exaequare potest, quod Christus Dominus noster confirmat, Matth. 16. vers. 26. *Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, & anima sua detrimentum patiatur?* Quare & sapientissimus ille mercator Deus, qui pro mille mundis nec sanguinis guttulam dedisset, pro anima vitam cum sanguine vniuerso libentissimè profudit: paratissimus pro singulis animabus eadem, & acerbiora tormenta sustinere, quae sustinuit pro omnibus, si operapretium fuisset. Haec anima expressa Dei imago & similitudo est, capax diuinitatis, qua sola eius cupiditas expleri potest, par Angelis, filia & sponsa Dei, haeres aeternae felicitatis, qui labor, quis sumptus pro hac recufandus?

11 Attendat, & reputet quam Deo charissimae sint animae, & earum lucrum gratissimum. *Parcis*, inquit Salom. Sapient. 11. vers. 27. *omnibus, quoniam tua sunt, Domine, qui amas animas.* Hoc ingens gaudium suum declarauit Lucae 13. cum ait: *Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam, quae perierat; dico vobis quod ita gaudium erit in caelo super vno peccatore penitentiam agente.* S. Chrysostomus homil. 3. in Genesi: *Nihil ita gratum est Deo, & ita cura, ut animarum salus.* quod sciens Apostolus Paulus semper charitatis flamma in proximum mirabiliter exarsit. Optauit enim, si Deus voluisset, aut fieri potuisset, anathema à CHRISTO, eiusque gloria, & beatitudine diuelli, ut Iudaei conuerterentur, & saluarentur, & pro multis ipse solus hanc poenam sine culpa sua, & Dei offensa lueret. *Optabam* inquit ad Romanos 9. vers. 3. *ego ipse anathema esse à Christo*

pro fratribus meis. Sic & Corinthiis scribens, 1. epist. cap. 9. vers. 19. *Cum liber essem ex omnibus (nulli obstrictus) omnium me seruum feci,* (abiiciendo me ad quamcumque indigentiam, & miseriam, accommodando me ad aliorum voluntatem, & infirmitatem) *ut plures lucrificerem, & vers. 22. omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem saluos.* Et eadem 1. epist. c. 10. vers. 33. *Ego per omnia omnibus placebo* (placere satago, ut omnes aedificem, neminem offendam) *non quaerens quod mihi utile est, sed quod multis ut salui fiant.* Qui rursus epist. 2. ad Corinth. c. 7. vers. 3. ostendit se tanto in illos flagrare amore, ut cum illis, & pro illis viuere, & mori paratus sit: *In cordibus nostris*, inquit, *estis ad commoriendum, & conuiuendum.*

Consideret, & perpendat eximium, ac maximum premium iis propositum, qui animas à diabolo ad Deum, à vitio ad virtutem traducunt, Matth. 5. vers. 19. *Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno Calorum.* Seruum qui acceptis talentis lucrum fecerat, ita Deus alloquitur Matth. 25. *Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* Qui ad aliorum salutem procurandam inuigilant, propriorum peccatorum veniam impetrant, Dei gratiam conciliant, virtutem, meritum, & gloriam sibi exaugent. *Ut anima*, inquit S. Chrysostom. homil. 3. in Genesi. *corpore melior est, ita hi, qui indigentibus pecunias, & facultates suppeditant, maioribus premiis digni sunt hi, qui admonendo, & continuo docendo in viam rectam supinos, & desides inducunt, monstrando eis diuinarum virtutum fragrantiam, & vitiorum malevolentiam.*

Expendat quam accurata, & exacta ratio ab iis exigenda sit, quibus animarum cura commissa est. *Vnicuique quidem*, ut ait Ecclesiasticus cap. 17. vers. 12. *mandauit Deus de proximo suo, & ut diligatur sicut se ipsum quisque eligit.* & proinde ut sibi ita, & illi velit efficaciter salutem, eumque pro virili portione promoueat, & qui hoc non facit, & poenae reus est, multo tamen magis delinquant, qui ex officio hoc praestare deberent, & exactiorem rationem reddituri, & acerbiores poenas daturi sunt. Ezech. 34. vers. 10. *Eccce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum.* Apostol. ad Hebraeos 13. vers. 17. *Obedite Praepositis vestris, & subiaccete eis, ipsi enim peruigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri.* Bene ergo argumentatur S. Augustinus homil. 7. lib. 50. homil. *Si pro se fratres charissimi unusquisque vix possit rationem reddere, quid de Sacerdotibus futurum est, à quibus sunt omnium animae exquirendae?* tangit Machado *en su perfecto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 2. tr. 2. docum. 1.*

Ante mentis oculos ponat quanta gloria, & honore in iudicio ornantur seduli, & ardentés

centes animarum salutis curatores, Apost. 1. ad Theſſal. 2. verſ. 19. *Quæ est enim ſpes, & gaudium, aut corona gloria? nonne vos ante Dominum Ieſum Chriſtum eſtis in aduentu eius? vos enim eſtis gloria noſtra, & gaudium.* Quanta vero ignominia in extremo iudicio negligentes animarum Paſtores afficientur? qua de re S. Gregorius homil. 17. in Euangelia, monet. *Penſandum qui opera noſtra conuerſi luxuriam, auaritiã, ſuperbiam deſeruarunt, quod animarum lucrum accepto talento fecerimus, quomodo in illo diſtriſto iudicij examine Petrus Indeam, Paulus Mundum, Andreas Achaiã, Ioannes Aſiam. Thomas Indiam à ſe conuerſam in iudicis conſpectu dacent, & alij alias Prouincias, & populos, quo tempore Sacerdotes pudefacti obmutescunt, neſcientes quid dicturi ſint.*

- 15 Cogitet, & ponderet quòd etiam negligentes grauiffimas Deo daturi ſunt poenas, Matth. 25. verſ. 30. *Inutilem ſeruum eijcite in tenebras exteriores, ubi erit fletus, & ſtridor dentium.* Inutilem ait non prodigum, non diſſipatorem, non fraudulentum, non impium, non ſceleratam, ſed otioſum, torpentem, lucrum, & quæſtum animarum non facientem. Hinc & D. Proſper. lib. de vita contemplat. c. 20. *Ille cui diuini Verbi diſpenſatio commiſſa eſt, etiam ſi ſanctè viuat, & tamen perditè viuẽtes aut arguere erubeſcat, aut metuat cū omnibus, qui eo tacente perierunt, perit.* Et S. Gregor. hom. 11. ſuper Ezechiel. *Tot occidimus, quot ad mortem ire quotidie tepidi, & tacentes videmus.* Et ſi homicida non habet vitam æternam in ſe manentem. 1. Ioan. 2. *quæ ſupplicia in animarum interfectores expendentur?*

CAPVT IV.

De profeſſione Fidei per Parochum intra duos ſaltem meſes à die adeptæ poſſeſſionis faciendæ, & obedientia Romano Pontifici præſtandæ.

SVMMARIVM.

- 1 Parochi Eccleſiis Parochialibus præfecti poſt adeptam poſſeſſionem intra duos ſaltem meſes Fidei profeſſionem emittere tenentur.
- 2 Profeſſio Fidei poteſt fieri coram Vicario etiam Epifcopo non impedito.
- 3 Profeſſio Fidei poteſt fieri per procuratorem ſpeciale mandatum habentem, contra citatos num. 4.
- 5 Profeſſio Fidei faciendæ eſt à prouiſo Parochiali tam per obitum, quam per reſignationem, & etiam Sede Epifcopali vacante, ut num. 6.
- 7 Profeſſionem Fidei tenetur emittere etiam,

ſemel emiſit in adeptione alterius Parochialis.

- 8 Prouiſus de Parochialibus tenentur ultra ſe offerre ad Fidei profeſſionem emittendam, adeo ut non requiratur de neceſſitate monitio ad eam faciendam.
- 9 Prouiſus de Parochiali habitu non tenetur emittere Fidei profeſſionem, quamvis contingat illam ad actum reuocari.
- 10 Prouiſus de Parochiali ſemper tenetur ad Fidei profeſſionem emittendam etiam elapſis duobus meſibus poſt captam poſſeſſionem.
- 11 Terminis duorum meſium à die captæ poſſeſſionis computandorum ad profeſſionem Fidei emittendam, non currit prouiſo, qui poſſeſſionem non accipit, quamvis per illum ſtet quominus allam accipiat.
- 12 Poſſeſſio pacifica requiritur, ut poſt illam currant duo meſes ad emittendam Fidei profeſſionem præfixi.
- 13 Probare tenetur prouiſus ſe feciſſe Fidei profeſſionem, quando Ordinarius ſuper illam inquirat.
- 14 Parochi omittentes facere Fidei profeſſionem peccant mortaliter, niſi id per ignorantiam faciant.
- 15 Profeſſionem Fidei non facientes fructus decuſſos poſt lapſum duorum meſium à die pacificæ poſſeſſionis computandorum, amittunt.
- 16 Ordinarius non poteſt condonare fructus amiſſos ob non factam Fidei profeſſionem.
- 17 Prouiſus ante Fidei profeſſionem non poteſt haberi pro præſente à Capitulo, niſi faceret ex indulto Apoſtol.
- 18 Profeſſionem Fidei omittens non poteſt reg. de annali, aut longiſſima poſſeſſione ſe tueri quoad dictos fructus percipiendos quamdiu profeſſionem non emiſerit.
- 19 Fructus amiſſos ob non factam Fidei profeſſionem non tenetur in conſcientia reſtituere prouiſus donec condemnatur, ſeu ſequatur ſententia, contra citatos, num. 20.
- 21 Fructus amiſſi ob non factam Fidei profeſſionem ſunt impendendi vel in uſus pauperum, vel in fabricam Eccleſiæ.
- 22 Poſſeſſio nõ ſuffragatur Fidei profeſſionem non emittenti quoad fructuum perceptionem.
- 23 Poſſeſſio adeptæ per prouiſum, qui tenebatur facere Fidei profeſſionem, eſt manutenibilis etiam poſt tempus.
- 24 Poſſeſſores non emittentes Fidei profeſſionem non poſſunt moleſtari ſuper titulo, & poſſunt ſe tueri quocumque remedio poſſeſſorio, etiam reintegranda, ut num. 25.

PAROCCHI Eccleſiis Parochialibus præfecti poſt adeptam poſſeſſionem intra duos ſaltem meſes Fidei profeſſionem emittere tenentur, ſicut Tridentina Synodus præcipit ſeſſ. 24.